

Калина

Антоніна Гармаш-Литвин

Колись у давнину, у глухому селі жили хлопець і дівчина. Любили одне одного змалку і тішилися життям. Та якось покликав їх до себе батько хлопця, і мовив:

– Сину, прийшла пора віддати належне, піти захисником рідного краю. Покозакуй, а повернешся – відсвяткуємо весілля!

Рано-ранесенько проводжали за село хлопця батько й дівчина. Благословив старий козак сина:

– Не осором наш рід! Хай Бог тебе хранить на добрі справи!

Дівчина простягла вишивану хустину:

– Їдь! Бережи рідну землю, а я збережу наше кохання!

Поїхав козак, тільки закурілось пилом понад шляхом.

Минув і рік, і два й три; від козака ні чутки, ні звістки. Четвертої весни, коли квітли сади і тьохкали соловейки на село з дикими згуками, вихором налетіла татарська орда. Мужньо боронилися люди, біля кожної хати кипів бій. Та один за одним падали захисники – занадто люті були напасники.

Біля хати, де жив батько козака, шаленіла січа. Мов розлютований лев боронив батько господа, бо в хаті переляканою горlichкою заховалася синова наречена. Та ось з-поперед чужинців вискочив дужий вояка. Підняв батько шаблю, та й заляк:

– Ти, сину, привів чужинців до свого села? Зрадник?!

– А що б я мав, козакуючи? Злидні, рани, а чи й смерть... А тут...

З невимовною мукою мовив батько:

– Так згинь же, виродку! Хай і земля тебе не прийме – ніде щоб не мав ні спочинку, ні зупинку!...

Останні слова замерли на посинілих губах зігнутої голови, – бо молодий вояка виявився спритніший за батька... На це лихо вилинула з хати дівчина, мов зоря зійшла. Чужинці схвально загули – така врода! Дівчина пізнала коханого, не завваживши, що він у чужинському одязі. Кинулась до нього, залебеділа:

– Як добре, що ти тут! Таке лихо!...–і затнулась, побачила, все усвідомила, – Чому?! Невже ти, справді запроданець?!!

– Я поспішав до тебе! Ти будеш у мене в золоті, в шовках ходити, оксамитом огортатись, самоцвітами тішитись!

Та дівчина вже все зрозуміла:

– Проклинаю тебе, зраднику!

– Візьміть її, – крикнув вояк своїм займам.

– Жодна рука не торкнеться до мене! Я належу рідній землі і вона мене захистить, а тебе – проклинаю, зраднику...

Вояк розлютовано заніс шаблю над головою, та й заляк: замість дівчини виріс кущ з білими запашними китицями квітів, неначе віночки незаймано-чисті й гарні. Люто

шмагонував-рубонував, та кущ тільки схитнувся і знову приріс до кореня – тільки замість білих квіток, ніби краплини крові, заяріли червоні кетяги ягід. А листя шелестіло:

– Проклинаю...проклинаю...

Кажуть, що і небо не витримало такого злочинства: налетіла буря, зчорніло небо, вдарила блискавка, – і замість зрадника покотило вітром перекотиполе. Збулося батьківське прокляття – без спочинку-зупинку прокотило по землі і вижбурнуло геть у море. Замість зайд-чужинців – розбіглися дикі пси, чи вовки.

А кущ, що стався з дівчини, назвали її ім'ям – Калина. Гіркі її ягоди, як доля дівоча. Але живлять вони тих, хто любить і шанує рідну землю.